

IV Informe-Denuncia énte'l Conseyu d'Europa

Denuncia unviada al Comité Européu pa les Llingües Rexonales o Minoritaries del Conseyu
d'Europa

§

Aconceyamientu de Xuristes pol Asturianu

Uviéu 2008

:: axa ::

stvdium ivris § tvtela lingvae § forvm ivstitiae

Copyright - Dellos derechos reservaos
Aconceyamientu de Xuristes pol Asturianu, 2008

Esta obra acuéyense a una llicencia de **Creative Commons**
Esti material puede esparde y copiase respetando la cita la fonte orixinal y l'autoría. Nun se va poder sacar beneficiu comercial dalu d'elli y les posibles obres derivaes que se fagan, habrán tar baxo los mesmos términos de llicencia que'l trabayu orixinal

1. ENTAMU.

Nel añu 2007, l'Aconceyamientu de Xuristes pol Asturianu aportó al Conseyu d'Europa, pente medies de la so Direición Xeneral d'Asuntos Xurídicos (Alministración de la Carta Europea de les Llingües Rexonales o Minoritaries), tres informes denunciando l'arrequexamientu y desamparu que carez la llingua asturiana dientro del reinu d'España: "Dictame xurídicu sobre'l conflictu llingüísticu n'Asturies", "La llingua asturiana na enseñanza" y "L'agonía d'una llingua europea".

Nesti caberu –que s'axunta como recordatoriu n'anexu al presente-, na so nota (*4) atopábase una riestra de disposiciones del Estáu español nididamente discriminatories pa cola llingua asturiana, clasificaes acordies colos artículos de la Carta Europea de les Llingües Rexonales o Minoritaries qu'incumplen.

Zarrábase'l mentáu informe nel mes d'ochobre de 2007, pero d'entós p'acó l'Estáu español siguió llexislando escontra la llingua asturiana, razón pola que-mos abultó necesariu amplialu cola rrellación de les nueves agresiones, lo que da orixe a esti quartu informe-denuncia al Estáu español, énte'l Conseyu d'Europa.

2. RELLACIÓN COMENTADA DE NORMES DISCRIMINATORIES PA COLA LLINGUA ASTURIANA APROBAES POL ESTÁU ESPAÑOL PENTE LOS DÍES 10 D'OCHOBRE DE 2007 Y 30 DE MARZU DE 2008.

Toes elles van a la escontra de los oxetivos y principios proclamaos nel artículo 7 de la Carta Europea de les Llingües Rexonales o Minoritaries nos sos numberales 1, n'especial lliterales c) –compromisu, robláu pol Estáu español, de protexer la llingua asturiana-, d) –compromisu, robláu pol Estáu español, de facilitar y/o fomentar l'emplegu oral y escritu de la llingua asturiana na vida pública y privada-, f) - compromisu, robláu pol Estáu español, d'armar los medios afayadizos pal deprendizax y estudiu de la llingua asturiana en tolos niveles- y g) -compromisu, robláu pol Estáu español, d'armar los medios que permitan deprender la llingua asturiana a los falantes asitiaos na fastera na que s'emplega, si-yos peta-, y 2 ("Les partes comprometense a desanicar, si entá nun lo tienen fecho, tou distingu, esclusión, restricción o preferencia inxustificaes con respetu al emplegu d'una llingua rexonal o minoritaria col envís de desalendar o poner en pelligru'l so caltenimientu o desendolque"), y, arriendes d'ello, incumplen dafechu, acordies cola única interpretación posible al respetu del instrumentu de la so ratificación fechu por l'Estáu español, los artículos de la Carta darréu:

Artículu 8.

- Llei 45/2007, de 13 d'avientu (BOE de 14 d'avientu), pal desendolcu sostenible del mediu rural.

Artículu 32.b): Pa fomentar la integración de los inmigrantes asitiaos nel mediu rural, pente medies d'un programa pal so desendolcu sostenible, facilitarás-yos la conocencia de les respetives llingües rexonales, quitando l'asturiana.

- Real Decretu 1467/2007, de 2 de payares (BOE de 6 de payares), pel que s'encadarma el bachilleratu y afitense les sos enseñances mínimes.

Al aviesu qu'a los bachilleres d'otres Comuñes Autónomes con llingua propia, a los asturianos nun se-yos pide que conozan la llingua rexonal (artículu 3.e), porque nin tan siquiera ye materia común (artículu 6.2). Na mesma llínea, el Principáu d'Asturies ye la única Comuña Autónoma con llingua propia a la que l'Alministración Central impón el 65% del currículu del bachilleratu (artículu 9.3) y na que l'historial académicu y l'informe personal tienen de tar obligatoriamente redactáu en castellán (disposición amestada primera).

- Real Decretu 107/2008, de 1 de febreru (BOE de 20 de febreru), pel que se perfai'l catálogu nacional de cualificaciones profesionales, pente medies del establecimientu de siete na familia profesional d'Alministración y Xestión.

Nel separtáu "Unidá de competencia 1, nivel 2", l'únicu que contién referencia a llingües rexonales, discrimina a l'asturiana de les demás, separtándola del currículu.

- Orde ECI/3854/2007, de 27 d'avientu (BOE de 29 d'avientu), pela que s'establecen los requisitos pa la verificación de los títulos universitarios oficiales que permiten l'exerciciu de la profesión de Mayestru d'Educación Infantil.

Anexu, separtáu 12: Los Mayestros d'Educación Infantil qu'estudien nuna universidá asitiada en rexón con llingua propia, tienen qu'algamar el nivel C1 na conocencia de la mesma, esceutu que lo faigan na universidá asturiana onde nun se-yos desixe conocencia dala de la llingua rexonal. Ta claro que si los mayestros nun saben la llingua de la rexón tampoco podrán depredé-yosla a los sos escolinos.

- Orde ECI/3857/2007, de 27 d'avientu (BOE de 29 d'avientu), pela que s'establecen los requisitos pa la verificación de los títulos universitarios oficiales que permiten l'exerciciu de la profesión de Mayestru d'Educación Primaria.

Anexu, separtáu 5: La mesma discriminación escontra la llingua asturiana que nel casu de los mayestros d'Educación Infantil.

- Proyeutos de currículos educativos: El gobiernu del Principáu d'Asturies presentó nel mes de marzu dos proyeutos de Decretu, regulando'l currículu d'Educación Infantil y de Bachilleratu, qu'incumplen les disposiciones de la Carta Europea de les Llingües Rexonales o Minoritaries. Asina:

Proyeutu de Decretu regulador de la Educación Infantil: Ye una copia enmazcaritada de la Orde ECI/3960/2007 del Ministeriu d'Educación, fecha pa territorios monolingües, poro, dexa a los escolinos d'Asturies -país con una llingua tradicional de la comunidá, el bable o asturianu, y una segunda llingua propia enraigonada na fastera Navia-Eo, el gallego-asturianu, que conviven, en conflictu, cola castellana, importada- ensin posibilidá dala d'atopar la so llingua propia nos seyes primeros años d'escolarización, lo que constituye un nidu, llamentable ya intolerable desacatu d'un poder públicu al mandáu d'un tratáu internacional, la Carta Europea de les Llingües Rexonales o Minoritaries, que nos términos de la so ratificación pol Estáu español contién el compromisu de toles sos autoridaes pa "armar una educación preescolar garantizada" en llingua asturiana "ensin perxiciu de la enseñanza de la llingua oficial del Estáu", siendo'l casu que non solo nun se cumple colo ratificao sinón con dengún de los numberales del mentáu artículu 8 de la

Carta, tratáu internacional que nun fai más qu'aplicar les recomendaciones al efeutu de la UNESCO ("Emplegu de les llingües vernácules na enseñanza", fechu pol Comité d'Espertos ad hoc, en París, 1953 y "La educación nun mundiu plurilingüe" del añu 2003, asoleyáu na mesma ciudá y con apareyada robla d'espertos), la UNICEF ("Estáu mundial de la infancia", presentáu en New York, 1999) o la Appel&Muysken ("Billingüismu y contautu de llingües", 1996).

De la parte de so, el proyeutu de Decretu regulador del currículu pal Bachilleratu, ñega-y a la llingua asturiana otra condición que nun seya la de materia optativa, colo que incumple l'artículu 8.1.c) de la Carta Europea de les Llingües Rexonales o Minoritaries, yá qu'España, acordies col so instrumentu de ratificación, comprometióse a "disponer los medios pa una enseñanza secundaria garantizada nes llingües rexonales o minoritaries correspondientes", pente elles "les que los Estatutos d'Autonomía protexen y amparen nos territorios onde tradicionalmente se falen", como ye'l casu de l'asturiana (artículu 4 de la Llei Orgánica 7/1981, del Estatutu d'Autonomía d'Asturies). D'otra miente, nel artículu 9.4 del proyeutu, la llibertá d'eleición de la materia optativa Llingua Asturiana y Lliteratura (¿lliteratura d'ónde?) pel alumnáu ye una reconocencia tramposa porque a los estudiantes de ná-yos va valir escoyela si a criteriu de la Consejería los que lo faigan son un "númeru insuficiente d'alumnos y/o alumnes pa constituyir un grupu", arbitriedá qu'esfraya escontra'l mandáu al Principáu d'Asturies conteníu nos artículos 9 y 10 de la Llei del Principáu d'Asturies 1/1998, nel sen de que "asegurará" y "garantizará la enseñanza del bable/asturianu en tolos niveles y grados", ensin torga dala de númeru nin sometimientu a los petites ("criterios oxetivos" los llama'l proyeutu) de dengún políticu.

Artículu 9.

- Llei 24/2007, de 9 d'ochobre (BOE de 10 d'ochobre), pela que se camuda la Llei 50/1981, de 30 d'avientu, reguladora del Estatutu Orgánicu del Ministeriu Fiscal.

Artículu 64.7: A la conocencia de la llingua asturiana, a la escontra de la de les otres llingües rexonales, nun-y dan la condición de méritu na carrera de los fiscales y si s'amuesen desconsideraos colos ciudadanos énte'l pidimientu d'estos pa poder defendese nun pleitu na so llingua asturiana, ello nun tien la consideranza de falta (si pasa con un falante d'otra llingua rexonal tipifícase como falta grave).

- Ye oportuno refiertar equí que l'Estáu español enxamás cumplió cola so obligación (artículu 9.3 de la Carta) d'asoleyar los textos llexislativos más importantes, ni tan siquiera la Constitución española vulnerando mesmamente la so disposición cabera ("Espublizaráse tamién nes otres llingües d'España").

Artículu 10.

- Llei Orgánica 12/2007, de 22 d'ochobre (BOE de 23 d'ochobre), de réxime disciplinariu de la Guardia Civil.

Acordies colo que dispón nel so artículu 8.38, la ñegativa d'un axente a tramitar una denuncia fecha n'asturianu nun tien denguna consecuencia xurídica. Por embargu, si se

ñega a tramitar la fecha n'otra llingua rexonal cualquiera constituyete falta grave, cuando non mui grave o delitu.

- Llei 39/2007, de 19 de payares (BOE de 20 de payares), de la carrera militar.

Acordies cola so disposición amestada cuarta, los militares españoles tan obligaos, na so rrellación oficial cola ciudadanía, a permitir l'emplegu de toles llingües rexonales menos l'asturiana.

- Real Decretu 1519/2007, de 16 de payares (BOE de 4 d'avientu) pel que s'afiten les conocencies y requisitos mínimos pa exercer l'actividá profesional de marineru en buques de pesca.

Artículu 4: La Tarxeta Profesional de Marín Pescador apúrrese en toles llingües rexonales, menos n'asturiana.

- Real Decretu 1545/2007, de 23 de payares (BOE de 30 de payares), pel que se regula'l Sistema Cartográficu Nacional.

Artículu 23.2: Al aviesu de lo que s'afita pa toles otres llingües rexonales, nel Nomenclátor Xeográficu Básicu d'España nun tienen porque tar en llingua asturiana les denominaciones xeoreferenciaes del Principáu d'Asturies.

- Orde PRE/358/2007, de 10 d'avientu (BOE de 11 d'avientu), estableciendo los departamentos de l'Axencia Estatal d'Alministración Tributaria y atribuyendo-yos funciones y competencies.

Artículu 3.k): El Departamentu d'Organización, Planificación y Rellaciones Institucionales de l'Axencia Estatal d'Alministración Tributaria tien de garantizar el libre emplegu de toles llingües rexonales españoles, quitando l'asturiana.

Artículu 11.

- Llei 55/2007, de 28 d'avientu (BOE de 29 d'avientu), del cine.

Cualquier obra cinematográfica con versión orixinal en llingüa rexonal pue tener la nacionalidá española, pero si ta n'asturianu non (artículu 5.1).

Les empreses distribuidores nun pueden esparcir n'España obres cinematográfiques doblaes o subtítulaes n'asturianu, pero sí n'otres llingües rexonales (artículu 14.2).

Les películes comunitaries de ficción en versión orixinal subtítulada n'asturianu nun cunten nel doble cómputu de cuota pantalla. Si lo tan n'otra llingua rexonal, sí (artículu 18.2).

Les películes qu'empleguen na so versión orixinal la llingua asturiana, al aviesu de lo que s'establez pa les que lo faen n'otra llingua rexonal, nun puen optar a les ayudes a la producción (artículu 24.1.a); tampoco a les ayudes complementaries pa películes de calter documental (artículu 26.2.b); nin puen ser oxetu del fomentu y proteición a la cinematografía fecha en llingües españoles minoritaries (artículu 36).

La Comunidá Autónoma del Principáu d'Asturies, al aviesu de toles otres con llingua rexonal propia, nun pue favorecese de les dotaciones pal fomentu de la producción, distribución, exhibición y promoción del audiovisual (disposición amestada sesta).

Tórgase dafechu la posibilidá de que RTVE o dellos otros operadores de televisión, establezan convenios cola Alministración Xeneral del Estáu pa desendolcar programes d'estrenu y exhibición de cine fechu en llingua asturiana, cosa que se favorez nel casu del cine fechu el cualquiera otra llingua del Estáu español.

- Llei 56/2007, de 28 d'avientu (BOE de 29 d'avientu), de midíes d'impulsu de la sociedá d'información.

Artículo 1.3: Los formatos estructuraos de les factures lletróniques puen visualizase en toles llingües rexonales, menos na asturiana.

Artículo 18.3: Pente medies de fomentar la torna de los códigos de conducta, la llei busca dar espardimientu a les llingües rexonales, pero a la asturiana non.

Disposición amestada primera: El calter ".es" protexe a toles llingües rexonales españoles quitando a la asturiana. Poro, l'autoridá al efeutu ná nun fadrá pa que s'asignen los dos carauteres propios (l.l y h.), estremaos de los incluyíos nel alfabetu inglés, nel plazu de tres meses, lo que sí fadrá pa les otres llingües rexonales.

Disposición amestada doceava: El proclamáu fomentu del pluralismu llingüísticu nel emplegu de les nueves teunoloxíes per parte de les Alministraciones Públiques nun abarca a la llingua asturiana.

Artículo 13.

- Real Decretu 231/2008, de 5 de febreru (BOE de 25 de febreru), pel que se regula'l Sistema Arbitral de Consumu.

Artículo 8.3: El distintivu d'axuntanza d'un establecimientu al Sistema Arbitral de Consumu nun pue tar redactáu en llingua asturiana pero sí en cualquier otra llingua rexonal.

3. ANEXU.

III Informe-Denuncia énte'l Conseyu d'Europa: L'Agonía d'una llingua europea. Aconceyamientu de Xuristes pol Asturianu (Uviéu, 2007).